

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

LUSKOVINY 2025

seznam **doporučených odrůd** ↙
hrách polní jarní, sója

NITRAZON +N

Levný ekologický zdroj dusíku a fosforu

Základní výživa všech motýlokvetých rostlin

Přípravek s unikátním složením.

Fixací vzdušného dusíku pomocí rhizobii v kořenových hlízkách je schopen nahradit startovací dávku cca 30 kg/ha N před setím a uvolňuje fosfor z půdy do formy přístupné rostlinám v dávce cca 40 kg/ha. Tím spoří hnojivo i práce s jeho rozmetáním. Výrazně se podílí na zvýšení výnosů dané plodiny, její jakosti i celkovém zlepšení stavu půdy.

Obsahuje bakterie:

Rhizobie – (kmeny podle jednotlivých druhů plodin) – tvoří hlízky;

Azotobacter – rozkládá rostlinné zbytky v půdě a váže dusík;

Bacillus megatherium – uvolňuje pevné vazby fosforu v půdě.

Je určen pro: sóju, hrách, vaječnici, lupinu, bob, jetel, pelušku, vikev.

NITRAZON humi

Tekutá forma přípravku pro aplikaci v mořičkách osiv.

Obohacen o humát, který je zdrojem startovní dávky uhlíku pro rostliny i bakterie.

Umožňují přesnou a spolehlivou inokulaci osiva v mořičce.

Inokulované osivo je možno použít i v pneumatických sečkách.

Obsah bakterií odpovídá inokulantu **NITRAZON**.

Je určen pro: sóju, hrách, vaječnici, lupinu, bob, jetel, pelušku, vikev.

Všechny přípravky jsou kompatibilní s registrovanými mořidly MAXIM XL, Vitavax 2000.

AZOTOBAG

Preparát obsahující půdní bakterie ve vysoké koncentraci

Azotobacter sp.

- Fixuje vzdušný dusík do půdy – přibližně 60 kg/ha.

Bacillus megatherium

- Uvolňuje fosfor z půdy do formy přístupné rostlinám – přibližně 40 kg/ha.

Použití pro všechny plodiny, bakterie žijí v půdě nezávisle na druhu rostlin

Bakterie zůstávají aktivní i další rok. Azotobag pomáhá rozkládat posklizňové rostlinné zbytky. Současně podporuje rozvoj ostatních prospěšných bakterií v půdě. Bakterie pracují postupně, takže nedochází k vyplavování dusíku do spodních vod, ale rostliny jej průběžně odebírají.

Doporučená dávka je 12 kg/ha. Aplikace se provádí při přípravě půdy nebo při setí, např. u kukuřice pod patu. Další variantou je použití práškového přípravku s aplikací do osiva – stejně jako u Nitrazonu +N. Azotobag je možné používat i v ochranných pásmech vod.

Asociace pěstitelů a zpracovatelů luskovin, z. s.

Sídlo: Zemědělská 16, 781 01 Šumperk

APZL vznikla v r. 2005, jejím hlavním posláním je:

- zajišťování a podpora poradenské, konzultační, odborně-propagační a publikační činnosti v oblasti pěstování a zpracování luskovin s cílem zvýšení tuzemské produkce a jejího uplatnění v potravinářském i krmivářském průmyslu, při udržení rentability odvětví a zainteresovaných subjektů;
- dosažení podpory pěstování luskovin pro účely agroekonomické a krajinyotvorné;
- zastupování zájmů členů asociace v rámci agrární politiky ČR a EU;
- systematické sledování souvisejících legislativních pravidel;
- usilování o spolupráci s obdobnými institucemi v zahraničí;
- organizování společných setkání výrobní praxe, šlechtitelů, zástupců výzkumu, školství, zpracovatelů a zástupců řídicí a kontrolní sféry s cílem účelného vývoje odvětví.

Máte společný zájem? Staňte se naším členem

www.apzl.cz

odrůdy 2025

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ
A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

NÁRODNÍ ODRŮDOVÝ ÚŘAD

přehled **odrůd** ↙
luskoviny

PODĚKOVÁNÍ

Publikace byla projednána a schválena odbornou komisí pro doporučování odrůd.

Členové Komise pro doporučování odrůd hrachu polního a sóje:

- Ing. Jiří Dostál
- Ing. Radmila Dostálová
- Ing. Michal Chlubný
- Roman Koutek
- Ing. Milan Procházka
- Ing. Luděk Říha
- Dr. Ing. Pavla Smutná
- Ing. František Vytiska

Národní odrůdový úřad děkuje za odbornou a technickou spolupráci při tvorbě této publikace následujícím pracovištím:

- AGRITEC, výzkum, šlechtění a služby, s.r.o.,
- Asociace pěstitelů a zpracovatelů luskovin (APZL).

© Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský se sídlem v Brně,
Národní odrůdový úřad, Brno 2025

Tato publikace nesmí být přetiskována vcelku nebo po částech, uchovávána v médiích, přenášena nebo uváděna do oběhu pomocí elektronických, mechanických, fotografických či jiných prostředků bez povolení ÚKZÚZ.

ISBN 978-80-7401-250-1

OBSAH

ÚVOD	5
Postavení luskovin v SZP 2023–2027	6
Jak pracovat s publikací	8
Sledované znaky a vlastnosti	9
– Výnos	9
– Odolnost proti chorobám	9
– Jakost	10
– Další významné hospodářské znaky	10
Doporučování odrůd	11
Ochrana práv k odrůdám	12
Charakteristiky zkušebních stanic	13

SEZNAM DOPORUČENÝCH ODRŮD

HRÁCH POLNÍ JARNÍ	16
Významné hospodářské vlastnosti odrůd	19
Diagram odolnosti odrůd	20
Popisy odrůd	21
Nově registrované odrůdy	24
Množitelské plochy	26
Zásady pěstování a agrotechniky hrachu polního jarního	28

SÓJA	29
Významné hospodářské vlastnosti odrůd	31
Popisy odrůd	32
Nově registrované odrůdy	36
Množitelské plochy	39
Zásady pěstování a agrotechniky sóje	41

VYSVĚTLIVKY	42
--------------------------	----

SEZNAM REGISTROVANÝCH ODRŮD	45
--	----

ADRESÁŘ FIREM	49
----------------------------	----

↘ ÚVOD

Předkládáme vám nové vydání publikace o vlastnostech odrůd luskovin. Obsahuje „Seznam doporučených odrůd“ hrachu polního jarního a sóje, kterým se naplňuje ustanovení § 38 zákona č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby). Seznam doporučených odrůd obsahuje vše podstatné o vlastnostech jednotlivých odrůd, a navíc přináší kvalitativně novou informaci – doporučení.

Údaje použité pro vydání této publikace vycházejí z výsledků vedených ve víceleté řadě. Poslední zahrnutý sklizňový ročník byl 2024.

➤ Postavení luskovin v SZP 2023–2027

(autor APZL)

Cílem reformované SZP je:

- poskytovat cílenější podporu **menším zemědělským podnikům**,
- posílit přínos zemědělství k plnění **cílů EU v oblasti životního prostředí a klimatu**,
- umožnit členským státům **větší flexibilitu** při přizpůsobování opatření místním podmínkám.

K hlavním aspektům této politiky patří:

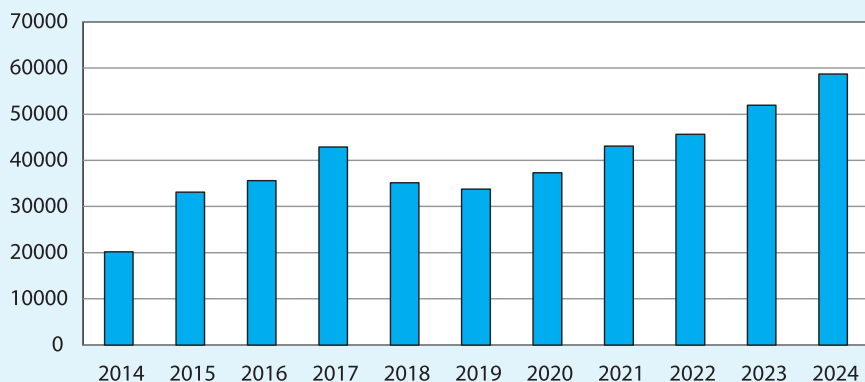
- nová struktura ekologizace, která je založená na podmínkách ochrany životního prostředí, jež budou muset zemědělci dodržovat, a na dalších dobrovolných opatřeních,
- lépe zacílené přímé platby a intervence v oblasti rozvoje venkova, přičemž tyto platby i intervence budou muset být součástí strategických plánů,
- přístup založený na výkonnosti, na jehož základě členské státy musí každoročně informovat o svých výsledcích.

Luskoviny hrají v tomto období významnou úlohu a je možné využít řadu podpor na jejich pěstování a zařazování do osevních sledů, a zároveň dodržovat pravidla pro jejich čerpání. Sazby podpor pro luskoviny jsou aktualizovány a zveřejněny na stránkách SZIF v Metodické příručce k podmínkám poskytování přímých plateb České republiky od roku 2023.

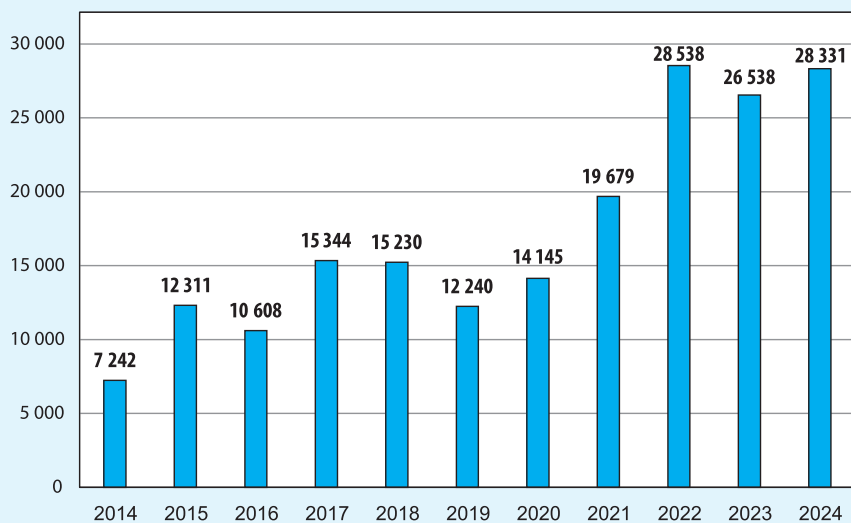
Luskoviny v ČR 2024

V loňském roce došlo k opětovnému nárůstu ploch zrnových luskovin. Dle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) jich bylo vyseto rekordních 58 677 ha. Vývoj ploch luskovin je znázorněn v grafu 1. Největší výměru už dlouhodobě zaujímá hrách, byl vyset na 52 795 ha, což je téměř 90 % ploch. Sója, která je v této publikaci zařazena se stává druhou nejpěstovanější luskovinou, z hlediska užití je zahrnuta jako olejnína. Její plocha dosáhla 28 331 ha.

Vývoj ploch luskovin 2014–2024

Vývoj ploch sóji luštěnaté (ha) 2014–2024

↘ JAK PRACOVAT S PUBLIKACÍ

Tato publikace má sloužit především pěstitelům, zpracovatelům, množitelům a celé odborné veřejnosti jako vodítko v široké nabídce odrůd. Pěstitelé by měli upřednostňovat odrůdy uvedené v seznamu, pokud nemají důkazy či zkušenosti, že jiná odrůda je pro jejich konkrétní stanovištní a pěstební podmínky vhodnější. Informace zde uváděné vycházejí z víceletého ověřování osvědčených i perspektivních odrůd v široké síti pokusných míst v České republice a představují takto poměrně přesné a objektivní odhady jejich vlastností. Termínem odhady chceme zdůraznit, že na konkrétní lokalitě může dojít k mírné odchylce od námi uváděných vlastností. Aktuální stav odrůdy bude vždy výslednicí vztahu genetického základu odrůdy a prostředí, které ovlivňuje projev jednotlivých znaků. Zde je nutné upozornit na riziko méně přesného odhadu u odrůd zkoušených menší počet let (nové odrůdy). Na tento fakt je u jednotlivých odrůd upozorněno a je na zvážení každého uživatele těchto odrůd, jak posoudí míru rizika spojenou s každou novinkou, zejména s ohledem na frekvenci chorob a jakostní ukazatele. Obecně lze doporučit, aby s rozšiřováním pěstování nových odrůd bylo postupováno obezřetně. Nakonec je vždy nejценnější vlastní zkušenost, která by však mohla být draz zaplacená chybným rozhodnutím o náhlém přechodu na jinou odrůdovou skladbu.

Chce-li být pěstitel ekonomicky úspěšný, musí mimo jiné respektovat především tyto podmínky:

- stanovení užitkového směru (potravinářský, krmný, výroba osiva apod.),
- volbu nejvhodnější odrůdy pro zvolený účel a dané klimatické a půdní podmínky,
- kvalitní osivo,
- respektování agrotechniky ve vztahu k odrůdě a užitkovému směru.

Následující obecný přehled publikovaných vlastností odrůd uvádí svým souhrnem nejdůležitější informace o odrůdě, potřebné ke správnému rozhodnutí o odrůdové skladbě. Je zřejmé, že pěstitel musí při výběru odrůd zohlednit zejména místní podmínky ve vztahu k plodině (výrobní typ, klimatické charakteristiky, výskyt chorob apod.) a rovněž požadavky odběratele, jehož zájmem je podpořit pěstování odrůd s jasně definovanou jakostí

➤ SLEDOVANÉ ZNAKY A VLASTNOSTI

1. VÝNOS

Výnos zrna a jeho jakost mají při volbě odrůdy zásadní význam. Ostatní hospodářské vlastnosti, zejména odolnost proti poléhání a odolnost proti napadení chorobami, mohou významně ovlivnit stabilitu výnosu a ekonomiku pěstování.

2. ODOLNOST PROTI CHOROBÁM

Choroby luskovin snižují výnos i kvalitu produkce. Ochrana proti nim spočívá v pěstování odolných odrůd, uplatnění vhodných pěstebních opatření a případné aplikaci fungicidů. Výše ztrát zapříčiněných chorobami závisí na pěstované odrůdě, na příslušné chorobě a složení její populace, a na době a intenzitě napadení. Rozvoj chorob je ovlivněn průběhem počasí a pěstební technologií.

Pěstování odolných odrůd je pro pěstitele nejlevnější způsob omezení škodlivosti chorob a je také významným požadavkem v rámci systému ekologického zemědělství. Ke snížení rizika rychlého překonání odolnosti je nezbytné pěstovat více odolných odrůd (s různým typem odolnosti). Čím pestřejší je skladba pěstovaných odrůd, tím menší je také riziko šíření chorob. Účinnost odolnosti se v podmínkách monokultur pěstovaných na velkých plochách často snižuje. Příčinou je adaptace choroby. Proto je třeba sledovat aktuální informace o zdravotním stavu odrůd, a to zejména u odrůd určených pro technologické zpracování.

Při zvýšeném ohrožení porostu chorobou je možné aplikovat fungicidy. Tento způsob ochrany je drahý a skrývá v sobě určitá rizika. Reakce odrůd na ošetření fungicidy závisí na odolnosti či toleranci odrůdy k chorobě, na účinnosti zvoleného přípravku, případně i na jeho vedlejším působení na danou odrůdu.

Odolnost odrůd uvedená v tabulkách jednotlivých plodin je hodnocena devítibodovou stupnicí. Hodnocení vychází z výsledků vybraných lokalit, na kterých se příslušná choroba vyskytla s dostatečnou intenzitou.

Hodnocení odolnosti odrůd:

- Odrůdy hodnocené stupni **9-8** jsou **odolné**, choroba je nenapadá, nebo je napadení minimální, ke ztrátám na výnosu ani ke snížení kvality nedochází.
- Odrůdy hodnocené stupni **7-6** jsou **středně odolné**, choroba se na nich může projevit a zapříčinit menší ztráty, ošetření fungicidy se však (zvláště u odrůd s bodovým hodnocením 7) zpravidla nevyplácí.

- Odrůdy hodnocené stupni **5-4** jsou **méně odolné**, choroba může vyvolat výrazné ztráty, výskyt choroby na těchto odrůdách musí být sledován, potřeba ošetření fungicidy je častá.
- Odrůdy hodnocené stupni **3-1** jsou **náchylné**, obvyklou nutností při jejich pěstování je včasné, někdy i opakované ošetření fungicidy; na lokalitách s častým výskytem dané choroby by měly být zváženy důvody pro jejich pěstování.

Jelikož bodové hodnocení odolnosti vychází z pokusů se silným výskytem patogena, je třeba chápat uváděné bodové hodnocení odrůd jako limitní – bude dosaženo pouze v případě velmi silného výskytu choroby.

3. JAKOST

Vyjádření jakosti odrůd jednotlivých plodin vychází z obecně akceptovaných ukazatelů, které jsou geneticky podmíněny. Jakost konkrétní odrůdy však může být významně ovlivněna ročníkem, lokalitou, úrovní hnojení dusíkem, výskytem chorob a poléháním.

4. DALŠÍ VÝZNAMNÉ HOSPODÁŘSKÉ ZNAKY

U jednotlivých plodin jsou hodnoceny další znaky, které mohou ovlivnit vhodnost odrůdy pro určitý region či významně redukovat výnos a jakost (odolnost proti poléhání, vegetační doba, délka rostlin atd.).

Každá plodina je doplněna stručným popisem odrůd, kde jsou zvýrazněny přednosti odrůdy, případně pěstitelská rizika.

➤ DOPORUČOVÁNÍ ODRŮD

ÚKZÚZ byl na základě § 38 odst. 3 zákona č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů, pověřen Ministerstvem zemědělství provádět u vybraných plodin pokusy pro Seznam doporučených odrůd. Následně ÚKZÚZ uzavřel smlouvu s tzv. garantem (APZL), který zejména finančně prostřednictvím dotačního titulu 9.A.b.4) zajišťuje financování zkoušení hrachu polního a sóje na pracovištích mimo ÚKZÚZ.

Byla jmenována odborná komise pro hrách polní a sóju, která projednává veškerou problematiku týkající se zkoušení odrůd pro Seznam doporučených odrůd včetně doporučení odrůd.

Zkoušení odrůd probíhá podle metodik ÚKZÚZ pro provádění zkoušek užitné hodnoty.

Odrůdy jsou nejprve hodnoceny v rámci zkoušek pro registraci ÚKZÚZ. Po registraci odrůdy může udržovatel nebo zmocněný zástupce podat žádost o zařazení do zkoušek pro Seznam doporučených odrůd. Podle délky zkoušení a dosažených výsledků ve zkouškách je pak odrůdě na základě výchozích kritérií pro doporučování přidělena kategorie doporučení.

Výchozí kritéria pro doporučení:

hrách polní:

- výnos zrna, odolnost proti poléhání, odolnost proti napadení komplexem kořenových chorob, obsah dusíkatých látek, aktivita trypsin inhibitoru.

sója:

- výnos zrna ve vztahu k ranosti, odolnost proti poléhání, výška nasazení prvního lusků, obsah dusíkatých látek.

Z hlediska doporučování jsou odrůdy rozděleny do tří kategorií:

Odrůdy předběžně doporučené – odrůdy nově zařazené do zkoušek pro doporučování s nejméně tříletými výsledky zkoušení.

Odrůdy doporučené – odrůdy nově zařazené do zkoušek pro doporučování s nejméně tříletými výsledky zkoušení.

Odrůdy ostatní – odrůdy zkoušené nejméně čtyři roky a splňující výchozí kritéria pro doporučení.

➤ OCHRANA PRÁV K ODRŮDÁM

Ochrana práv k odrůdám zajišťuje držiteli šlechtitelských práv výlučné právo k využívání chráněné odrůdy (tj. výroba nebo množení, úprava za účelem množení, nabízení k prodeji, prodej nebo jiné uvádění do oběhu, vývoz, dovoz, skladování pro některý z těchto účelů). Držitel šlechtitelských práv může jiné osobě poskytnout souhlas s využíváním chráněné odrůdy a stanovit výši licenčních poplatků za využívání odrůdy.

Jako doplňkovou informaci uvádíme, zda jsou k odrůdě udělena národní ochranná práva podle zákona č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám, ve znění pozdějších předpisů nebo odrůdová práva Společenství (nařízení Rady (ES) 2100/94), případně je podána žádost o udělení těchto práv.

Údaje týkající se ochranných práv podle zákona 408/2000 Sb. nejsou uvedeny, pokud je odrůdě uděleno odrůdové právo Společenství (nařízení Rady (ES) 2100/94).

Seznam použitých zkratk:

- PO – udělena ochranná práva k odrůdě podle zákona č. 408/2000 Sb.
- P – podána žádost o udělení ochranných práv k odrůdě podle zákona č. 408/2000 Sb.
- CPG – udělena odrůdová práva Společenství (nařízení Rady (ES) 2100/94)
- CPA – podána žádost o udělení odrůdových práv Společenství (nařízení Rady (ES) 2100/94)

Jedná se o informativní údaj, u kterého může dojít od vydání publikace ke změnám.

Charakteristiky zkušebních stanic

Zkušební stanice	Kód stanice	Nadmořská výška (m)	Dlouhodobá průměrná teplota vzduch $t_{1991-2020}$ (°C)	Dlouhodobý průměrný úhrn srážek s_{30} (mm)	Půdní typ TKSP	Půdní druh
Čáslav - Filipov	CAS	260	9,6	580	CEx	h
Dobříchovice	DOB	206	9,9	513	FLm	h
Domaníněk	DOM	572	7,7	604	KAm	h
Hradec nad Svitavou	HRA	450	7,8	626	KAm	jh
Chlumeck nad Cidl.	CHL	240	9,5	603	HNI	ph
Chrastava	CHT	345	8,7	791	HNI	ph
Chřlice	CHR	190	9,4	456	FLm	h
Jaroměřice nad Rok.	JAR	425	8,8	516	HNm	jh
Lednice na Moravě	LED	171	10,4	504	CEm	h
Lípa	LIP	505	8,1	580	KAm, KAg, PGm	ph
Lužany	LUZ	360	9,0	578	HNm	h
Nechanice	NEC	235	9,6	594	HNm	h
Pusté Jakartice	PJA	295	8,9	589	Lum	h
Přítoky u Kutné Hory*	PKH	330	8,7	598	HNm	h
Staňkov	STV	370	8,9	551	HNm	h
Šumperk	SUM	315	8,4	659	HNI	h
Uherský Ostroh	UHO	196	9,8	550	KAm	h
Věrovany	VER	207	9,3	517	CEI	h
Vysoká	VYS	585	8,3	656	HNI	h
Znojmo - Oblekovice	OBL	242	10,1	515	CEm	h

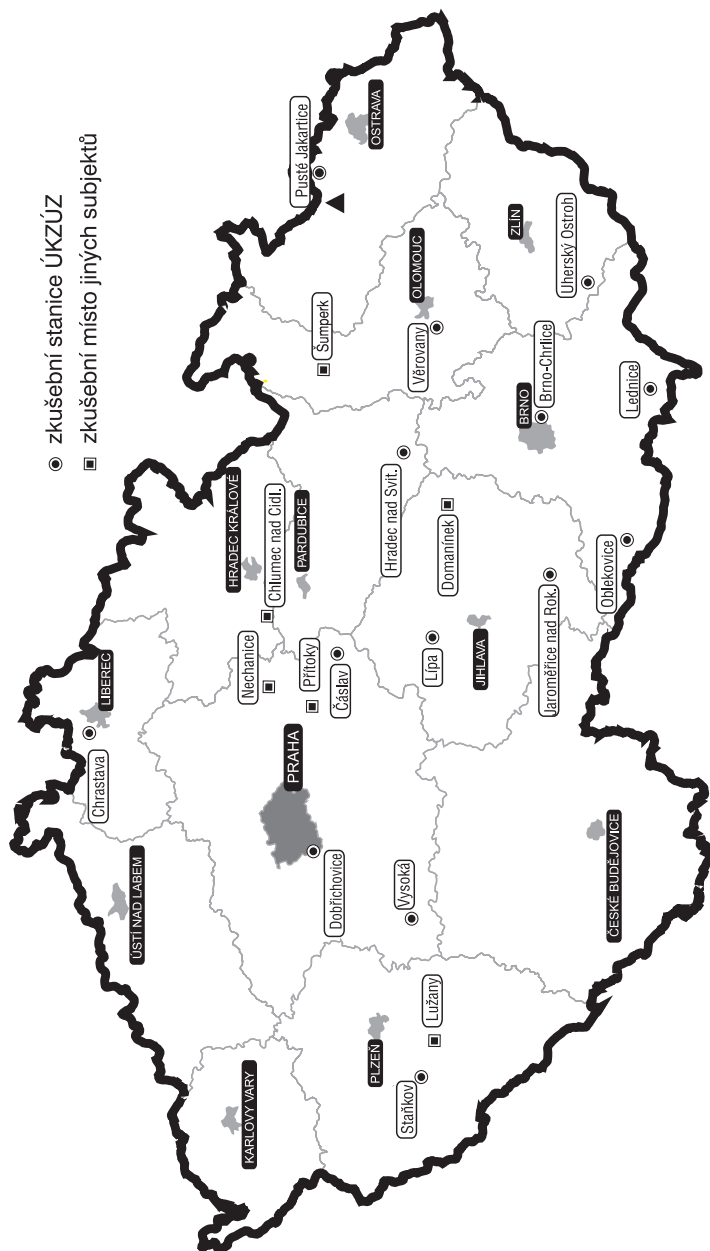
* Dlouhodobá průměrná teplota vzduchu a srážky z nejbližší dostupné stanice ČHMÚ

Genetický půdní typ a subtyp

Zkratka TKSP		Zkratka	Nezkrácený výklad (Novák)
CCq	Černice glejová	p	písčitá půda (lehká)
CEI	Černozem luvická	hp	hlinitopísčitá půda (lehká)
CEm	Černozem modální	ph	písčitohlinitá půda (střední)
CEp	Černozem pelická	h	hlinitá půda (střední)
CEx	Černozem černická	jh	jílovitohlinitá půda (těžká)
FLm	Fluvizem modální	jv	jílovitá půda (těžká)
FLq	Fluvizem glejová	j	jíl (těžká)
HNI	Hnědozem luvická		
HNm	Hnědozem modální		
KAd	Kambizem dystrická		
KAg	Kambizem oglejená		
KAl	Kambizem luvická		
KAm	Kambizem modální		
KAq	Kambizem glejová		
KAr	Kambizem arenická		
LUg	Luvizem oglejená		
LUm	Luvizem modální		
PGm	Pseudoglej modální		
PRm	Pararendzina modální		
PRr	Pararendzina arenická		
RGr	Regozem arenická		

ZKUŠEBNÍ OBLASTI A PRACOVNÍŠTĚ PRO POLNÍ ODRŮDOVÉ ZKOUŠKY ÚKZÚZ V ČR

Plodiny: LUSKOVINY

↘ HRÁCH POLNÍ JARNÍ

Z hlediska reakce odrůd na klimatické a půdní podmínky lze pěstování a zkoušení hrachu polního rozdělit do dvou oblastí:

Zkušební oblasti:

Oblast zkoušení I. – teplejší a sušší oblast zahrnující zkušební lokality umístěné v zemědělské výrobní oblasti kukuřičné a řepařské.

- Dobřichovice, Chrlice, Čáslav, Věrovany, Uherský Ostroh, Chlumec nad Cidlinou.

Oblast zkoušení II. – chladnější a vlhčí oblast zahrnující zkušební lokality umístěné ve vyšších polohách zemědělské výrobní oblasti řepařské a zemědělské výrobní oblasti bramborářské.

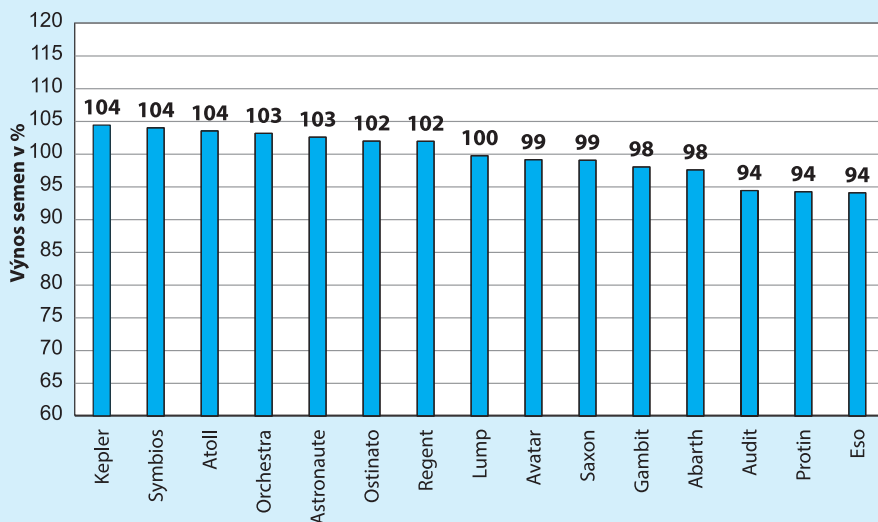
- Domanínec, Hradec nad Svitavou, Jaroměřice, Pusté Jakartice, Staňkov, Lužany, Šumperk.

Osivo bylo fungicidně mořeno. Hnojení dusíkem se zpravidla neprovádí, v případě potřeby lze jednorázově před setím aplikovat startovací dávku do 40 kg č.ž./ha. V průběhu vegetace se neprovádí fungicidní ošetření, insekticidní ošetření se provádí dle potřeby.

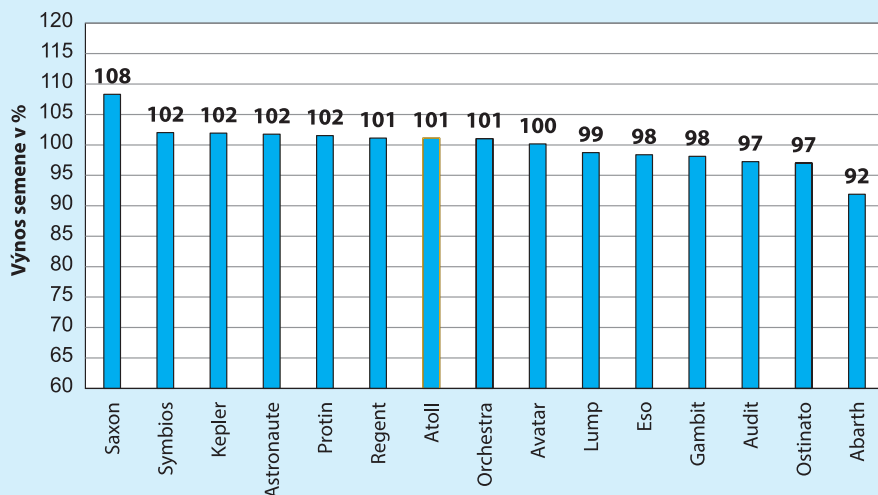
Výsevek činil 1 mil. klíčivých semen na hektar, meziřádková vzdálenost 12,5 cm.

Výnosy semene jsou uvedeny v procentech k čtyřletému průměru standardních odrůd Astronaute, Atoll, Eso a Lump (2021–2024) v příslušné hodnocené oblasti. Průměrný hektarový výnos v tunách se vztahuje k zrna o vlhkosti 14 %. Předběžně doporučená odrůda má nižší počet pokusných let.

Výnos semene – 1. oblast 2021–2024

Výnos semene – 2. oblast 2021–2024

Výnos semene dle lokalit (ÚKZÚZ, 2021–2024)

Stanice	Čáslav 21, 23-24	Dobřichovice *	Domanínek	Hradec nad Svitavou	Chlumec n. Cidl. 21-24	Chřtice 21-22, 24	Jaroměřice 21-23	Lužany * 21, 23	Pusté Jakartice 21-23	Stáňkov * 21, 23	Šumperk * 22-23	Uherský Ostroh 21-24	Veřovany * 21-22
Rok	21, 23-24	23-24	22-24	21-24	21-24	21-22, 24	21-23	21, 23	21-23	21, 23	22-23	21-24	21-22
Abarth	90	111	97	92	95	101	97	91	97	91	96	102	95
Astronaute	103	114	103	98	104	108	104	89	102	107	114	92	103
Atoll	103	104	99	105	103	97	96	107	104	100	97	110	104
Audit	100	89	97	99	93	89	100	100	94	99	97	90	104
Avatar	101	97	99	102	95	95	97	107	99	93	96	101	104
Eso	95	85	94	98	93	91	100	105	97	99	96	98	94
Gambit	101	98	100	102	99	88	95	107	100	84	89	101	100
Lump	98	98	104	99	99	103	99	99	98	94	93	100	99
Ostinato	107	104	98	89	105	102	102	88	102	98	110	92	103
Protin	102	69	98	101	91	94	102	113	102	98	95	100	88
Saxon	97	86	106	112	98	100	106	114	108	99	106	103	103
Průměr v t.ha ⁻¹	5,96	2,56	4,24	4,67	4,11	5,10	6,01	4,52	4,40	6,05	4,48	4,03	5,61
MD 0.05 v %	7	30	10	12	8	15	11	25	11	20	7	14	17

* Menší počet dat, výsledky pouze ze dvou ročníků.
Průměr standardních odrůd Atoll / Astronaute, Lump, Eso

Významné hospodářské vlastnosti odrůd hrachu polního jarního (ÚKZÚZ, 2021–2024)

Kategorie doporučení		Doporučené										PD				0	
	100 % v t ha ⁻¹	Abarth	Astronaute	Atoll	Avatar	Eso	Gambit	Lump	Ostinato	Protin	Saxon	Kepler *	Orchestra *	Regent *	Symbios *	Audit	
Výnos semene 2021–2024 v % přepočtený na průměr standardních odrůd Atoll, Astronaute, Lump, Eso																	
Výnos semene 2021–2024 v % dle oblasti:																	
	1. oblast	4,58	98	103	104	99	94	98	100	102	94	99	104	103	102	104	94
	2. oblast	4,71	92	102	101	100	98	98	99	97	102	108	102	101	101	102	97
Agronomická charakteristika:																	
Růstový typ			SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL	SL
Barva semene			ŽL	ŽL	Z	ŽL	ŽL	ŽL	ŽL	ŽL	ŽL	ŽL	Z	ŽL	ŽL	ŽL	ŽL
Tvar semene			OVA	VAL	OVA	VAL	OVA	OVA	VAL	VAL	OVA	VAL	VAL	VAL	VAL	VAL	OVA
Rychlost počátečního růstu (9-1)			7	7	8	8,5	8	8,5	8	7	7,5	8	8	8	7	7	8
Začátek kvetení – rozdíly od odrůdy Lump ve dnech			-4	-2	1	1	2	1	71	0	1	0	-2	-3	1	-1	-2
Zralost – rozdíly od odrůdy Lump ve dnech			-2	0	1	1	1	0	110	0	1	0	0	0	-1	0	0
Délka rostlin (cm)			75	82	98	97	90	95	84	82	88	85	91	80	84	84	92
Odolnost proti polehání před sklizní (9-1)			6,5	6,5	6	5	6	5	6,5	7	7	6	5,5	6	6	6	6
Hmotnost tisíce zrn (g)			233	241	228	251	230	252	217	220	280	211	218	259	241	237	236
Odolnost proti chorobám (9-1):																	
Komplex kořenových chorob			5	6	8	7	7	7	7	6	7	7	8	6	6	7	6
Plíseň hrachu			6	6	7	6	7	7	6	6	6,5	7	6	5	6	6	6
Mykoseriová hnědá strupovitost hrachu			8	7	8	7	7	7,5	7	7	7	8	7	7	6	7	8
Komplex viróz			6	7	8	7	6,5	7	7	7	7	7	8	7	7	7	7
Kvalita semene 2021–2023:																	
Výnos dusíkatých látek (%)		0,942	94	105	99	105	98	102	98	101	107	107	99	114	99	105	104
Obsah dusíkatých látek (%)			21	22,2	21	22,9	21,8	22,6	21,5	21,6	23,2	22,4	21,2	23,8	21,2	22,0	23,0
Obsah škrobu (%)			52,4	51,6	51,9	51,2	51,2	51,5	51,3	51,9	50,6	50,9	51,7	50,1	52,1	51,7	51,5
Aktivita trypsin inhibitoru (TIU)			4,3	4,1	4,9	3,4	4,2	3,7	4,6	5,3	5,1	4,2	5,8	4,4	5,5	4,4	4,1
Barevná vyrovnanost semen (%)			96	96	95	95	95	94	97	98	96	95	96	97	96	98	95
Přihlášené množstevské plochy 2024 (E+C1-%)			-	27,3	0,4	6,5	13,8	3,2	3,7	3,7	-	7,5	-	2,6	-	-	6,2
Rok registrace:			2013	2014	2022	2018	2012	2011	2016	2021	2022	2019	2024	2023	2024	2024	2010

Kategorie rozmnořovacího materiálu: E - Elita, C1 - certifikované osivo.
* Nově registrovaná odrůda (menší počet dat)

ŽL = žlutosemenné odrůdy
Z = zelenosemenné odrůdy
VAL = válcovitý
OVA = oválný

Přednost

Riziko

Diagram odolnosti odrůd

	odolná středně odolná méně odolná náchylná			Komplex kořenových chorob Plíseň hrachu Komplex viróz		
Abarth						
Astronaute						
Atoll						
Avatar						
Eso						
Gambit						
Lump						
Ostinato						
Protin						
Saxon						
Kepler *						
Orchestra *						
Regent *						
Symbios *						
Audit						

* Nově registrovaná odrůda (menší počet dat)

POPISY ODRŮD

ABARTH ^{CPG}

DOPORUČENÁ

Poloraná žlutosemenná odrůda, semeno oválného tvaru.

Přednosti: Odolnost proti napadení padlím hrachu.

Pěstitelská rizika: Nízký výnos semene ve druhé zkušební oblasti, nízký obsah dusíkatých látek.

Udržovatel: **Limagrain Europe S.A.S., Francie**

Zástupce v ČR: **Limagrain Česká republika, s.r.o.**

ASTRONAUTE ^{CPG}

DOPORUČENÁ

Poloraná žlutosemenná odrůda, semeno válcovitého tvaru.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **RAGT 2n, Francie**

Zástupce v ČR: **SAATEN - UNION CZ s.r.o.**

ATOLL ^{CPG}

DOPORUČENÁ

Středně raná zelenosemenná odrůda, semeno oválného tvaru.

Přednosti: Vysoký výnos semene v první zkušební oblasti, odolnost proti napadení komplexem kořenových chorob.

Pěstitelská rizika: Nízký obsah dusíkatých látek.

Udržovatel: **SELGEN, a.s.**

AUDIT ^{CPG}

OSTATNÍ

Středně raná žlutosemenná odrůda, semeno oválného tvaru.

Pěstitelská rizika: Nízký výnos semene v první zkušební oblasti.

Udržovatel: **Limagrain Nederland B.V., Nizozemsko**

Zástupce v ČR: **Limagrain Česká republika, s.r.o.**

AVATAR ^{CPG}

DOPORUČENÁ

Středně raná žlutosemenná odrůda, semeno válcovitého tvaru.

Přednosti: Velmi nízká aktivita trypsin inhibitoru.

Pěstitelská rizika: Menší odolnost proti poléhání před sklizní.

Udržovatel: **SELGEN, a.s.**

ESO ^{CPG}**DOPORUČENÁ**

Středně raná žlutosemenná odrůda, semeno oválného tvaru.

Pěstitelská rizika: Nízký výnos semene v první zkušební oblasti.

Udržovatel: **SELGEN, a.s.**

GAMBIT ^{PO}**DOPORUČENÁ**

Středně raná žlutosemenná odrůda, semeno oválného tvaru.

Přednosti: Velmi nízká aktivita trypsin inhibitoru.

Pěstitelská rizika: Menší odolnost proti poléhání před sklizní.

Udržovatel: **SELGEN, a.s.**

KEPLER ^{CPA}**PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ**

Poloraná zelenosemenná odrůda, semeno válcovitého tvaru.

Přednosti: Vysoký výnos semene v první zkušební oblasti, odolnost proti napadení komplexem kořenových chorob.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **SELGEN, a.s.**

LUMP ^{CPG}**DOPORUČENÁ**

Středně raná žlutosemenná odrůda, semeno válcovitého tvaru.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **SELGEN, a.s.**

ORCHESTRA ^{CPG}**PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ**

Poloraná žlutosemenná odrůda, semeno válcovitého tvaru.

Přednosti: Vysoký obsah dusíkatých látek.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **RAGT 2n, Francie**

Zástupce v ČR: **SAATEN - UNION CZ s.r.o.**

OSTINATO ^{CPG}**DOPORUČENÁ**

Středně raná žlutosemenná odrůda, semeno válcovitého tvaru.

Přednosti: Středně vysoká odolnost proti poléhání před sklizní.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **RAGT 2n, Francie**

Zástupce v ČR: **SAATEN - UNION CZ s.r.o.**

PROTIN ^{CPG}**DOPORUČENÁ**

Středně raná žlutosemenná odrůda, semeno oválného tvaru.

Přednosti: Středně vysoká odolnost proti poléhání před sklizní, vysoký obsah dusíkatých látek.

Pěstitelská rizika: Nízký výnos semene v první zkušební oblasti.

Udržovatel: **SELGEN, a.s.**

REGENT ^{CPA}**PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ**

Středně raná žlutosemenná odrůda, semeno válcovitého tvaru.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **SELGEN, a.s.**

SAXON ^{PO}**DOPORUČENÁ**

Středně raná žlutosemenná odrůda, semeno válcovitého tvaru.

Přednosti: Vysoký výnos semene ve druhé zkušební oblasti.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **SELGEN, a.s.**

SYMBIOS ^{CPG}**PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ**

Středně raná žlutosemenná odrůda, semeno válcovitého tvaru.

Přednosti: Vysoký výnos semene v první zkušební oblasti.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **RAGT 2n, Francie**

Zástupce v ČR: **SAATEN - UNION CZ s.r.o.**

Nově registrované odrůdy hrachu polního

Níže uvedené odrůdy, zaregistrované po sklizni roku 2024, nejsou zahrnuty v předchozím textu, protože není k dispozici srovnatelný počet informací o jejich hospodářských vlastnostech. Jejich popis bude dále upřesňován.

FLERET

Fleret je poloraná odrůda typu semi-leafless.

Počáteční růst rychlý. Rostliny středně vysoké až vysoké, barva květu bílá, barva semene zelená, semeno válcovitého tvaru. Hmotnost tisíce semen středně vysoká až vysoká, barevná vyrovnanost semen vysoká. Méně až středně odolná proti poléhání před sklizní.

Středně odolná až odolná proti napadení komplexem kořenových chorob, středně odolná až odolná proti napadení komplexem virových onemocnění, středně odolná až odolná proti napadení mykosferelovou hnědou strupovitostí.

Výnos semene středně vysoký až vysoký.

Obsah dusíkatých látek středně vysoký, výnos dusíkatých látek vysoký, aktivita trypsin-inhibitoru nízká.

Předběžné označení odrůdy: SG-L292Z

Udržovatel: SELGEN, a.s.

ICONIC^{CPG}

Iconic je středně raná odrůda typu semi-leafless.

Počáteční růst rychlý. Rostliny středně vysoké až vysoké, barva květu bílá, barva semene žlutá, semeno elipsovitého tvaru. Hmotnost tisíce semen středně vysoká až vysoká, barevná vyrovnanost semen vysoká. Středně odolná proti poléhání před sklizní.

Středně odolná proti napadení komplexem kořenových chorob, středně odolná proti napadení komplexem virových onemocnění.

Výnos semene vysoký až velmi vysoký.

Obsah dusíkatých látek středně vysoký, výnos dusíkatých látek vysoký až velmi vysoký, aktivita trypsin-inhibitoru nízká až střední.

Předběžné označení odrůdy: RLPY180580

Udržovatel: RAGT 2n, Francie

Zástupce: SAATEN - UNION CZ s.r.o.

LG CORVET ^{CPG}

LG Corvet je středně raná odrůda typu semi-leafless.

Počáteční růst středně rychlý až rychlý. Rostliny středně vysoké, barva květu bílá, barva semene žlutá, semeno elipsovitého tvaru. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barevná vyrovnanost semen vysoká. Méně až středně odolná proti poléhání před sklizní.

Středně odolná proti napadení komplexem kořenových chorob, středně odolná proti napadení komplexem virových onemocnění.

Výnos semene vysoký.

Obsah dusíkatých látek středně vysoký, výnos dusíkatých látek vysoký až velmi vysoký, aktivita trypsin-inhibitoru nízká.

Předběžné označení odrůdy: LGPN 4259

Udržovatel: Limagrain Europe S.A.S., Francie

Zástupce: Limagrain Česká republika, s.r.o.

NOS IMPACT ^{CPG}

NOS Impact je středně raná odrůda typu semi-leafless.

Počáteční růst rychlý. Rostliny středně vysoké až vysoké, barva květu bílá, barva semene žlutá, semeno válcovitého tvaru. Hmotnost tisíce semen středně vysoká až vysoká, barevná vyrovnanost semen vysoká. Středně odolná proti poléhání před sklizní.

Středně odolná proti napadení komplexem kořenových chorob, středně odolná proti napadení komplexem virových onemocnění.

Výnos semene vysoký.

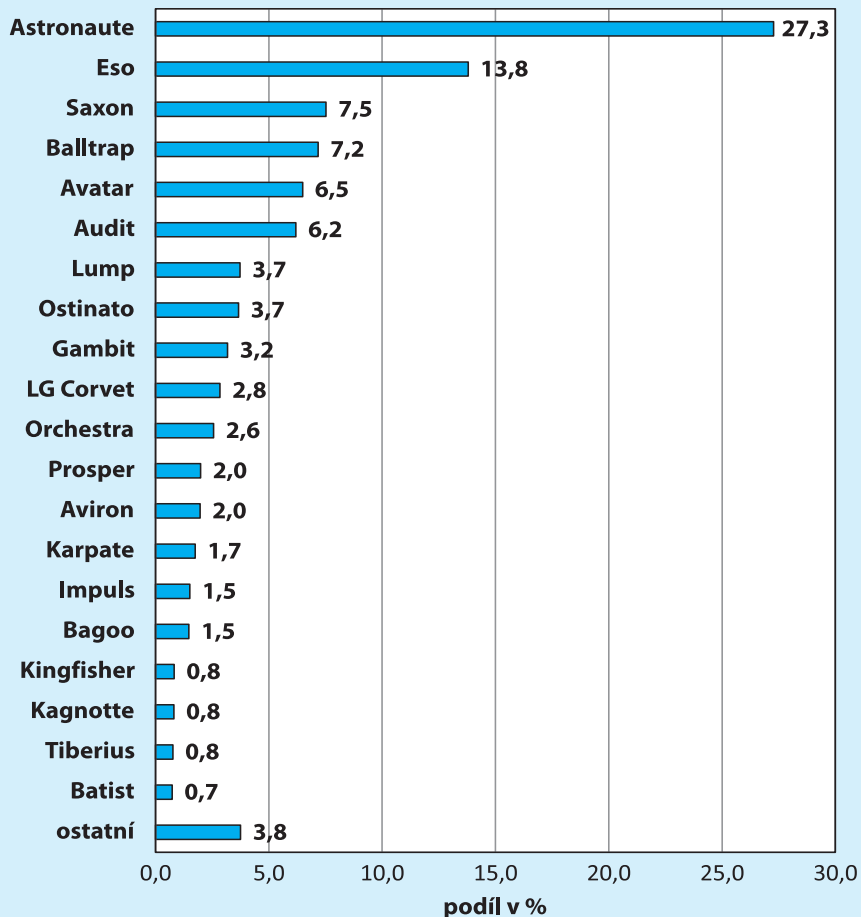
Obsah dusíkatých látek středně vysoký, výnos dusíkatých látek vysoký až velmi vysoký, aktivita trypsin-inhibitoru nízká až střední.

Předběžné označení odrůdy: NOS314.049-022/2

Udržovatel: Nordic Seed A/S, Dánsko

Zástupce: VP AGRO, spol. s r.o.

Přihlášené množitelské plochy hrachu polního 2024
 (elita + certifikované C1 osivo; 100 % = 5722 ha)

Přihlášené množitelské plochy 2021–2024 (elita + certifikované C1 osivo)

	2021		2022		2023		2024	
odrůda	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Astronaute	921	17,8	906	17,4	1444	25,4	1560	27,3
Eso	962	18,6	974	18,7	915	16,1	789	13,8
Saxon	247	4,8	374	7,2	613	10,8	431	7,5
Balltrap	96	1,9	151	2,9	267	4,7	411	7,2
Avatar	421	8,2	325	6,2	359	6,3	371	6,5
Audit	495	9,6	402	7,7	340	6,0	355	6,2
Lump	330	6,4	326	6,3	186	3,3	213	3,7
Ostinato	11	0,2	96	1,8	207	3,6	209	3,7
Gambit	466	9,0	253	4,8	194	3,4	182	3,2
LG Corvet	-	-	-	-	-	-	163	2,8
Orchestra	43	0,8	67	1,3	71	1,2	147	2,6
Prosper	99	1,9	174	3,3	75	1,3	114	2,0
Aviron	86	1,7	98	1,9	83	1,5	112	2,0
Karpate	40	0,8	47	0,9	-	-	100	1,7
Impuls	99	1,9	132	2,5	89	1,6	87	1,5
Bagoo	111	2,1	132	2,5	162	2,9	84	1,5
Kingfisher	124	2,4	117	2,2	75	1,3	47	0,8
Kagnotte	-	-	-	-	20	0,4	46	0,8
Tiberius	-	-	5	0,1	33	0,6	44	0,8
Batist	-	-	-	-	15	0,3	42	0,7
Autentic	-	-	6	0,1	14	0,3	38	0,7
Peps	-	-	-	-	-	-	32	0,6
Protecta	67	1,3	82	1,6	78	1,4	31	0,5
Matilda	-	-	-	-	-	-	21	0,4
Atoll	-	-	-	-	-	-	21	0,4
Boxer	83	1,6	99	1,9	127	2,2	20	0,3
Fresnel	-	-	-	-	-	-	17	0,3
LG Aspen	96	1,9	115	2,2	32	0,6	13	0,2
Kameleon	-	-	-	-	10	0,2	13	0,2
Karakter	-	-	-	-	12	0,2	8	0,1

➤ Zásady pěstování a agrotechniky hrachu polního jarního

(autor APZL)

Hrachu se u nás daří na většině území, v polohách řepařských, obilnářských a bramborářských. Ideální jsou neslévavé středně těžké písčitohlinité až hlinité půdy s dobrou strukturou, mírně kyselé až neutrální reakce, s dobrou zásobou vápníku a fosforu. Na předplodiny nemá zvláštní nároky, sám po sobě ale může být pěstován až po čtyřech letech (možný výskyt výnosové deprese – únavy půdy).

Dobré výsledky závisejí kromě výběru vhodných odrůd na dodržování správné agrotechniky. Je třeba také respektovat rozdíly mezi listovými a úponkovými (semi-leafles) typy. Listové odrůdy jsou náchylné k poléhání a pro úspěšnou sklizeň musí být mj. dokonale urovnaný povrch půdy po zasetí. Úponkové odrůdy (SL), jichž je v sortimentu většina, později zastiňují povrch a je proto třeba dbát na preventivní herbicidní ochranu.

Na výživu a hnojení nemá zvláštní požadavky, pokud je půda dle rozboru v optimálním stavu. Na plochách, kde nebyl dlouho pěstován, je vhodné očkování osiva (inokulace). Předseťová příprava by měla co nejvíce šetřit zimní vláhou, vysévá se do hloubky kolem 3–4 cm co nejdříve, vzházející rostliny snesou až -6 °C. Výsevek se řídí odrůdou a HTS, optimální počet jedinců na 1 ha je 1 až 1,1 mil. klíčivých semen (250–340 kg/ha). Je třeba používat jen certifikované osivo; s výjimkou eko-zemědělců je vždy lépe použít osivo mořené.

Ošetřování porostů: kromě zásahů k omezení plevelů, příp. uválení po setí, spočívá hlavní pozornost ochraně rostlin, pokud to situace vyžaduje. Z chemických prostředků se kromě herbicidů používají insekticidy (kyjatka, trásněnky, listopas, obaleč a zrnokaz hrachový). Použití fungicidů je spíše výjimečné.

V podrobnostech odkazujeme na publikace Luskoviny, pěstování a užití (APZL, Kurent, 2009), Metodika pěstování hrachu (APZL, Agritec s.r.o. Šumperk, 2007), Metodiky ochrany rostlin a pěstitelské manuály (např. čas. Agromanuál apod.).

Pěstování luskovino-obilních směsek (převážně se jedná o směsi hrachu a příslušné obilniny dle receptur) se řídí obdobnými zásadami s tím, že je třeba při setí pamatovat na časové sladění vegetační doby dílčích komponent. K problematice byla mj. vydána samostatná metodika (Metodika k pěstování luskovino-obilních směsek v ekologickém zemědělství, APZL a Agritec Šumperk; 2013).

SÓJA

Zkušební lokality: Čáslav, Chrlice, Lednice, Nechanice, Oblekovice, Pusté Jakartice, Přítoky u Kutné Hory, Staňkov, Šumperk, Uherský Ostroh, Věrovany.

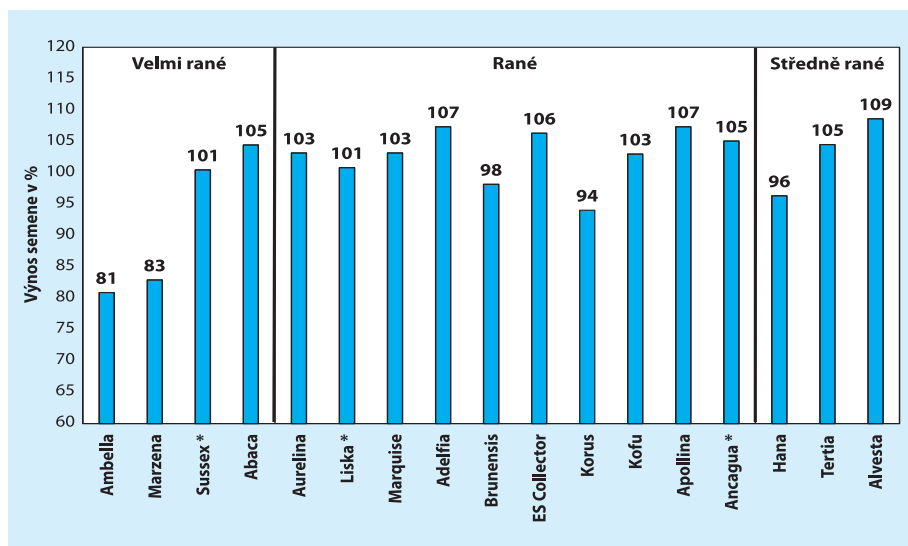
Osivo nebylo fungicidně mořeno, před setím byla provedena inokulace osiva hlízkovými bakteriemi. Hnojení dusíkem se zpravidla neprovádí, v případě potřeby lze jednorázově před setím aplikovat startovací dávku do 40 kg č.ž./ha. V průběhu vegetace se neprovádí fungicidní ošetření, insekticidní ošetření se provádí dle potřeby.

Výsevek činil 700 tisíc klíčivých semen na hektar, meziřádková vzdálenost 25 cm.

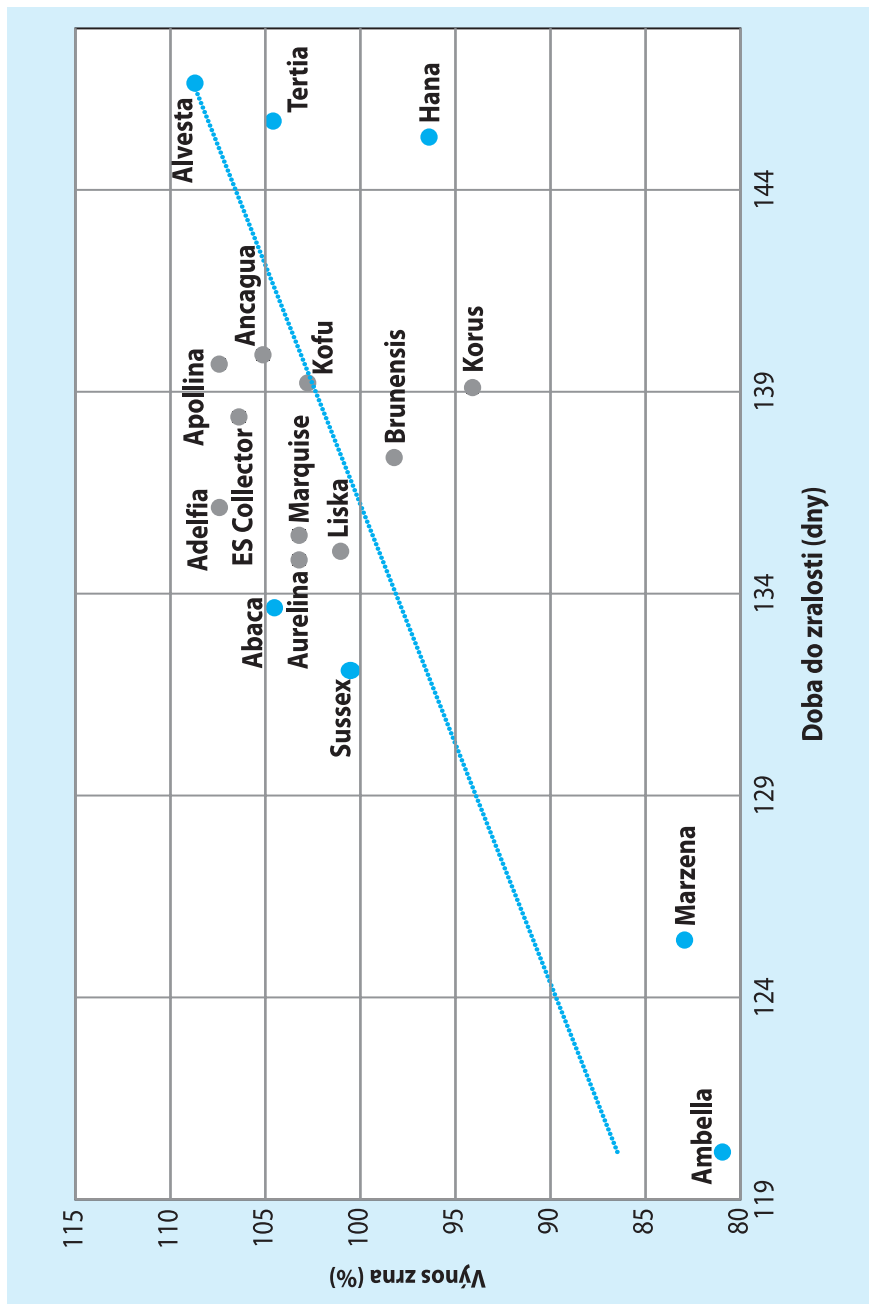
Odrůdy jsou podle doby do zralosti rozděleny do tří ranostních skupin (velmi rané, rané, středně rané).

Výnosy semene jsou uvedeny v % ke čtyřletému průměru (2021–2024) standardních odrůd Abaca, Ambella, ES Collector, Kofu, Alvesta a Hana. Průměrný hektarový výnos v tunách se vztahuje k semeni o vlhkosti 14 %.

Výnos semene 2021–2024

Srovnání výnosu a ranosti odrůd sóji luštěnaté (ÚKZÚZ, 2021–2024)

Kategorie ranosti	Velmi rané				Rané										Středně rané			
	D	D	PD	D	Abaca	Liska *	Marquise	Adelfa	Brunensis	ES Collector	Korus	Kofu	Apollina	Ancagua *	Hana	D	D	D
Kategorie doporučení																		
100 % v t ha ⁻¹																		
Výnos semene 2021–2024 v % přepočtený na průměr standardních odrůd Abaca, Ambella, ES Collector, Kofu, Alvesta a Hana																		
Výnos semene (%):	3,54	81	83	101	105	103	101	103	107	98	106	94	103	107	105	96	105	109
Agronomická charakteristika:																		
Zralost – rozílí od odrůdy Abaca ve dnech	-13	-8	-2	-2	134	1	1	2	2	4	5	5	6	6	12	12	12	13
Rychlost počátečního růstu (9-1)	8,1	8,4	8,1	8,2	8,0	8,2	8,4	7,8	8,3	7,8	8,4	7,7	7,7	7,8	8,0	8,3	8,0	8,0
Délka rostliny (cm)	73	86	85	84	90	83	86	77	93	87	86	91	87	94	86	87	92	92
Odolnost proti poléhání před sklizní (9-1)	7,9	8,1	7,9	8,0	7,8	7,6	6,9	7,5	7,1	7,7	8,4	7,3	8,1	7,9	7,9	7,6	8,3	8,3
Odolnost proti praskání lusků (9-1)	7,8	8,1	8,6	8,8	8,9	8,7	8,8	8,8	8,6	8,8	8,6	8,3	8,9	8,8	8,9	8,6	8,8	8,8
Výška nasazení prvního luku (cm)	10	12	13,5	13	14	12	13	12	13	13	13	13	13	14	12	13	15	15
Hmotnost tisíce semen (g)	175	166	186	199	202	208	199	191	191	189	187	204	213	190	197	211	209	209
Odolnost proti chorobám (9-1):																		
Bakteriózy	7,5	6,2	7,9	8,1	7,8	7,9	7,3	8,3	7,4	8,1	7,6	7,7	8,3	8,0	6,8	6,6	6,4	6,4
Plíseň sóje	7,9	4,6	8,1	8,0	8,0	8,1	8,4	8,5	7,5	8,5	8,0	7,9	8,3	8,3	8,1	8,0	8,1	8,1
Kvalita semene 2021–2023:																		
Výnos dusíkatých látek (%)	1,249	76	77	101	101	109	105	104	108	98	110	102	98	107	105	111	110	110
Obsah dusíkatých látek (%)		38,3	38,8	40,8	39,3	41,8	44,2	41,4	40,1	40,6	40,3	43,8	39,0	40,3	40,6	44,0	41,4	41,5
Obsah tuku (%)		21,5	20,5	20,5	20,9	20,1	18,8	20,5	20,9	19,9	20,4	18,9	20,9	20,1	20,6	19,0	20,1	20,6
Přihlášené množitelské plochy 2024 (E+C1,%)		9,0	2,2	-	12,9	6,6	-	0,4	5,6	5,7	3,0	-	-	5,0	3,9	7,3	0,8	-
Rok registrace:	2019	2020	2020	2024	2022	2020	2022	2022	2024	2010	2022	2012	2015	2023	2024	2020	2018	2023

Kategorie rozmnožovacího materiálu: E - Elita, C1 - certifikované osivo
Kategorie doporučení: D - doporučená, PD - předběžné doporučení

Přednost

Riziko

* Menší počet dat

POPISY ODRŮD

ABACA ^{CPG}

VELMI RANÁ AŽ RANÁ, DOPORUČENÁ

Velmi raná až raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus polovzpřímený až vodorovný, stonek šedě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Přednosti: Vysoký výnos semene.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG, Rakousko**

Zástupce v ČR: **SELGEN, a.s.**

ADELFA ^{CPG}

RANÁ, PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ

Raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny nízké až středně vysoké, růstový habitus vzpřímený až polovzpřímený, stonek šedě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Přednosti: Vysoký výnos semene.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG, Rakousko**

Zástupce v ČR: **SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.**

ALVESTA ^{CPG}

RANÁ AŽ STŘEDNĚ RANÁ, DOPORUČENÁ

Raná až středně raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus polovzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká až vysoká, barva pupku semene žlutá.

Přednosti: Vysoký výnos semene, odolnost proti poléhání, výška nasazení prvního lusu.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG, Rakousko**

Zástupce v ČR: **SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.**

AMBELLA

VELMI RANÁ, DOPORUČENÁ

Velmi raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny nízké, růstový habitus vzpřímený až polovzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene tmavě hnědá.

Přednosti: Ranost.

Pěstitelská rizika: Výška nasazení prvního lusu, středně vysoký až nízký obsah dusíkatých látek.

Udržovatel: **Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG, Rakousko**

Zástupce v ČR: **SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.**

ANCAGUA ^{CPG}**RANÁ, PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ**

Raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus vzpřímený až polovzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Přednosti: Vysoký výnos semene, výška nasazení prvního lusku.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG, Rakousko**

Zástupce v ČR: **SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.**

APOLLINA ^{CPG}**RANÁ, DOPORUČENÁ**

Raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus polovzpřímený, stonek šedě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká až vysoká, barva pupku semene žlutá.

Přednosti: Vysoký výnos semene.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG, Rakousko**

Zástupce v ČR: **SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.**

AURELINA ^{CPG}**RANÁ, DOPORUČENÁ**

Raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus vzpřímený až polovzpřímený, stonek šedě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Přednosti: Výška nasazení prvního lusku, středně vysoký až vysoký obsah dusíkatých látek.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG, Rakousko**

Zástupce v ČR: **SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.**

BRUNENSIS**RANÁ, OSTATNÍ**

Raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus vzpřímený až polovzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Semences Prograin Inc., Kanada**

Zástupce v ČR: **Prograin ZIA, s.r.o.**

ES COLLECTOR ^{CPG}**RANÁ, DOPORUČENÁ**

Raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus polovzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene světle hnědá.

Přednosti: Vysoký výnos semene.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Lidea France SAS, Francie**

HANA ^{CPG}**STŘEDNĚ RANÁ, DOPORUČENÁ**

Raná až středně raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus polovzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Přednosti: Vysoký obsah dusíkatých látek.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Semences Prograin Inc., Kanada**

Zástupce v ČR: **Prograin ZIA, s.r.o.**

KOFU**RANÁ, DOPORUČENÁ**

Raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus vzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Semences Prograin Inc., Kanada**

Zástupce v ČR: **Prograin ZIA, s.r.o.**

KORUS**RANÁ, OSTATNÍ**

Raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus vzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene šedá.

Přednosti: Odolnost proti poléhání, vysoký obsah dusíkatých látek.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Prograin ZIA, s.r.o.**

LISKA ^{CPG}**RANÁ, DOPORUČENÁ**

Raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny nízké až středně vysoké, růstový habitus polovzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká až vysoká, barva pupku semene žlutá.

Přednosti: Vysoký obsah dusíkatých látek.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Semences Prograin Inc., Kanada**

Zástupce v ČR: **Prograin ZIA, s.r.o.**

MARQUISE**RANÁ, DOPORUČENÁ**

Raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus vzpřímený až polovzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Delley Semences et Plantes SA, Švýcarsko**

Zástupce v ČR: **SELGEN, a.s.**

MARZENA ^{CPG}**VELMI RANÁ, DOPORUČENÁ**

Velmi raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus vzpřímený až polovzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen nízká až středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Přednosti: Ranost.

Pěstitelská rizika: Středně vysoký až nízký obsah dusíkatých látek.

Udržovatel: **Semences Prograin Inc., Kanada**

Zástupce v ČR: **Prograin ZIA, s.r.o.**

SUSSEX ^{CPG}**VELMI RANÁ AŽ RANÁ, PŘEDBĚŽNĚ DOPORUČENÁ**

Velmi raná až raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus polovzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene černá.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **PZO-Pflanzenzucht Oberlimpurg, Německo**

Zástupce v ČR: **SAATEN - UNION CZ s.r.o.**

TERTIA**STŘEDNĚ RANÁ, DOPORUČENÁ**

Raná až středně raná, fialově kvetoucí odrůda. Rostliny středně vysoké, růstový habitus polovzpřímený, stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Přednosti: Vysoký výnos dusíkatých látek.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: **Semences Prograin Inc., Kanada**

Zástupce v ČR: **Prograin ZIA, s.r.o.**

Nově registrované odrůdy sóje

Níže uvedené odrůdy, zaregistrované po sklizni roku 2024, nejsou zahrnuty v předchozím textu, protože není k dispozici srovnatelný počet informací o jejich hospodářských vlastnostech. Jejich popis bude dále upřesňován.

ACASSA ^{CPG}

Acassa je velmi raná až raná fialově kvetoucí odrůda.

Rostliny středně vysoké, růstový habitus polovzpřímený, hlavní stonek žlutohnědě ochmýřený.

Hmotnost tisíce semen nízká až středně vysoká, barva pupku semene tmavě hnědá. Počáteční růst rychlý.

Středně odolná až odolná proti napadení bakteriózami, odolná proti napadení plísni sóje.

Odolná proti poléhání před sklizní, odolná proti praskání lusků, výška nasazení prvního luku vysoká.

Výnos semene v rámci sortimentu velmi raných odrůd velmi vysoký, výnos dusíkatých látek velmi vysoký.

Obsah dusíkatých látek v sušině nízký, obsah tuku v sušině středně vysoký až vysoký.

Předběžné označení odrůdy:

SZD S5552

Udržovatel:

**Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG,
Rakousko**

Zástupce v ČR:

SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.

AMIATA ^{CPG}

Amiata je raná fialově kvetoucí odrůda.

Rostliny středně vysoké, růstový habitus polovzpřímený, hlavní stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Počáteční růst rychlý.

Středně odolná proti napadení bakteriózami, středně odolná proti napadení plísni sóje.

Odolná proti poléhání před sklizní, odolná proti praskání lusků, výška nasazení prvního luku středně vysoká až vysoká.

Výnos semene v rámci sortimentu raných odrůd vysoký, výnos dusíkatých látek vysoký až velmi vysoký.

Obsah dusíkatých látek v sušině středně vysoký, obsah tuku v sušině nízký až středně vysoký.

Předběžné označení odrůdy:

SZD O4607

Udržovatel:

**Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG,
Rakousko**

Zástupce v ČR:

SELGEN, a.s.

APULIA

Apulia je velmi raná fialově kvetoucí odrůda.

Rostliny nízké, růstový habitus polovzpřímený, hlavní stonek šedě ochmýřený.

Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Počáteční růst rychlý.

Odolná proti napadení bakteriózami, odolná proti napadení plísni sóje.

Odolná proti poléhání před sklizní, odolná proti praskání lusků, výška nasazení prvního lusu středně vysoká.

Výnos semene v rámci sortimentu velmi raných odrůd vysoký až velmi vysoký, výnos dusíkatých látek vysoký až velmi vysoký.

Obsah dusíkatých látek v sušině nízký, obsah tuku v sušině středně vysoký až vysoký.

Předběžné označení odrůdy: SZD U7335

Udržovatel: **Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG,**
Rakousko

ATALANA ^{CPA}

Atalana je velmi raná až raná fialově kvetoucí odrůda.

Rostliny nízké až středně vysoké, růstový habitus vzpřímený, hlavní stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen středně vysoká, barva pupku semene tmavě hnědá.

Počáteční růst rychlý.

Středně odolná až odolná proti napadení bakteriózami, odolná proti napadení plísni sóje.

Odolná proti poléhání před sklizní, odolná proti praskání lusků, výška nasazení prvního lusu středně vysoká.

Výnos semene v rámci sortimentu velmi raných odrůd velmi vysoký, výnos dusíkatých látek velmi vysoký.

Obsah dusíkatých látek v sušině středně vysoký, obsah tuku v sušině středně vysoký.

Předběžné označení odrůdy: AC 19/912/155/7

Udržovatel: **Ackermann Saatzeit GmbH & Co. KG,**
Německo

Zástupce v ČR: **SAATEN - UNION CZ s.r.o.**

SAHARA ^{CPG}

Sahara je raná fialově kvetoucí odrůda.

Rostliny středně vysoké, růstový habitus vzpřímený až polovzpřímený, hlavní stonek žlutohnědě ochmýřený. Hmotnost tisíce semen nízká až středně vysoká, barva pupku semene žlutá.

Počáteční růst rychlý.

Středně odolná proti napadení bakteriózami, středně odolná proti napadení plísni sóje.

Odolná proti poléhání před sklizní, odolná proti praskání lusků, výška nasazení prvního lusku středně vysoká až vysoká.

Výnos semene v rámci sortimentu raných odrůd vysoký, výnos dusíkatých látek vysoký až velmi vysoký.

Obsah dusíkatých látek v sušině středně vysoký až vysoký, obsah tuku v sušině nízký až středně vysoký.

Předběžné označení odrůdy:

S14273

Udržovatel:

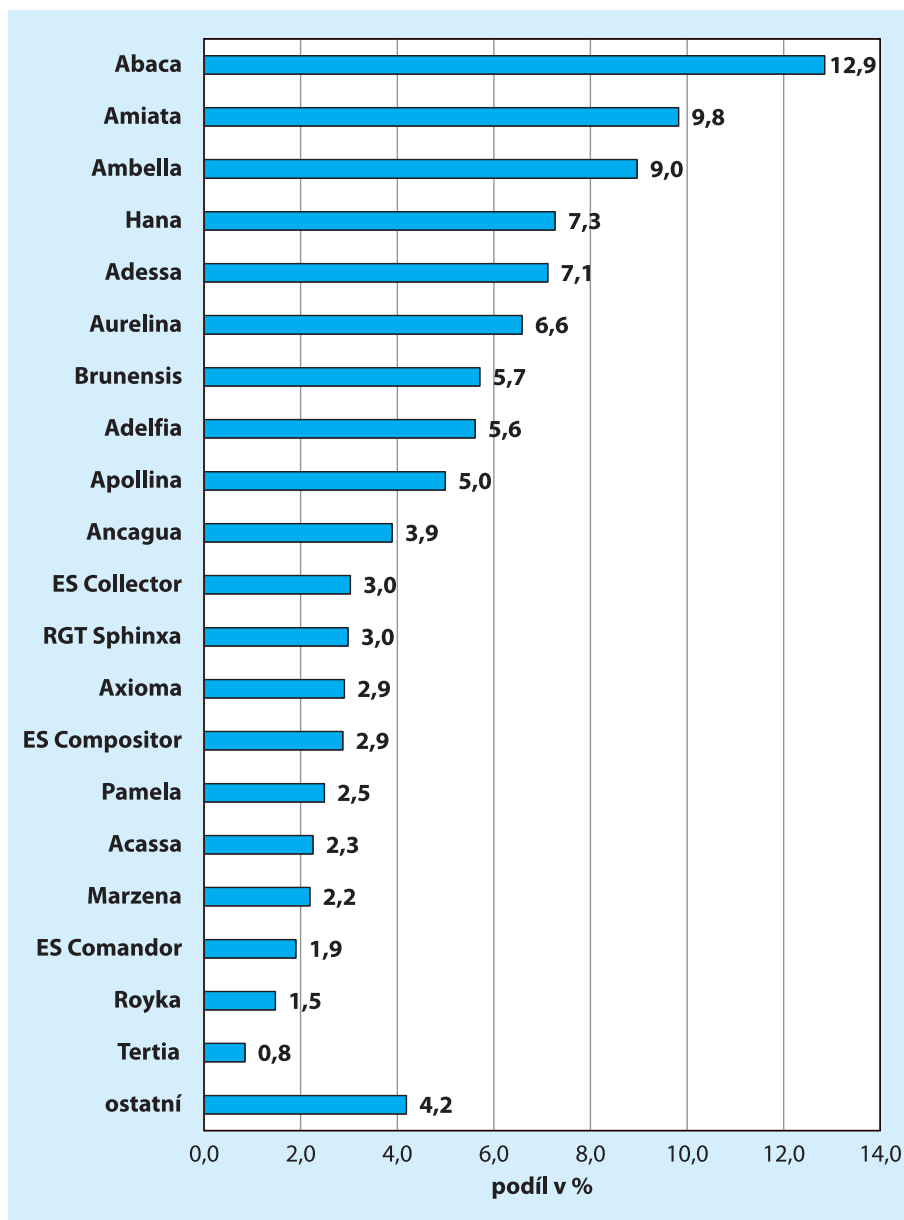
RAGT 2n, Francie

Zástupce v ČR:

SAATEN - UNION CZ s.r.o.

Přihlášené množitelské plochy 2024

(elita + certifikované C1 osivo; 100 % = 1393 ha)

Přihlášené množitelské plochy 2021–2024 (elita + certifikované C1 osivo)

odrůda	2021		2022		2023		2024	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Abaca	38	3,6	33	2,6	172	12,3	208	12,9
Adessa	56	5,2	148	12,0	185	13,3	115	7,1
Amiata	9	0,8	-	-	69	5,0	159	9,8
Ambella	39	3,7	93	7,5	121	8,7	145	9,0
Hana	149	13,8	204	16,5	105	7,5	118	7,3
Adelfia	30	2,8	57	4,6	30	2,2	91	5,6
Aurelina	30	2,8	38	3,1	130	9,4	107	6,6
Ancagua	-	-	-	-	-	-	63	3,9
Brunensis	67	6,2	-	-	6	0,5	93	5,7
Apollina	-	-	-	-	-	-	81	5,0
Korus	82	7,6	3	0,3	-	-	-	-
Kofu	62	5,8	22	1,8	12	0,9	-	-
Silesia	81	7,5	-	-	-	-	-	-
ES Collector	-	-	-	-	-	-	49	3,0
RGT Sphinx	-	-	14	1,1	19	1,4	48	3,0
Axioma	-	-	-	-	16	1,2	47	2,9
ES Compositor	-	-	8	0,6	21	1,5	47	2,9
Pamela	-	-	-	-	-	-	40	2,5
Tertia	-	-	28	2,3	32	2,3	14	0,8
Marzena	-	-	4	0,3	37	2,6	36	2,2
Acassa	-	-	-	-	-	-	37	2,3
ES Comandor	-	-	5	0,4	11	0,8	31	1,9
Royka	-	-	-	-	20	1,5	24	1,5
DM Ambar	-	-	-	-	-	-	20	1,2
Mayrika	58	5,4	-	-	-	-	-	-
Lenka	-	-	80	6,4	32	2,3	14	0,9
Hermes	-	-	-	-	-	-	11	0,7
Cantate PZO	-	-	-	-	16	1,1	9	0,6
Marquise	21	2,0	19	1,6	70	5,1	7	0,4
Simocine SZS	-	-	-	-	-	-	6	0,4
Albiensis	123	11,4	159	12,8	-	-	-	-

➤ Zásady pěstování a agrotechniky sóji

(autor APZL)

Současný sortiment doporučených odrůd umožňuje minimalizaci pěstitelských rizik, které u tohoto druhu byly časté: opožděné dozrávání, nízké nasazení lusků nad povrchem půdy, menší odolnost k poléhání atd. K přednostem dnes patří relativně dobrý výnos při dodržení zásad agrotechniky, nižší náklady na výživu a ochranu rostlin, předplodinová hodnota i rozložení polních prací v zemědělském podniku, kdy se sója vysévá později než ostatní jařiny.

Sója je krátkodobou plodinou vyžadující vyšší intenzitu slunečního záření. Pro její pěstování jsou v ČR vhodné polohy kukuřičné a řepařské výrobní oblasti s dlouhodobou průměrnou teplotou nad 8 °C, dostatkem vláhy a optimálními půdními poměry (kyprá půda zásobená humusem, základními živinami, vápníkem, hořčíkem a mikroelementy s půdní reakcí pH 6,5-7).

Minimální teplota pro klíčení je 6–7 °C, optimální teplota během vegetace je kolem 20 °C. Zvýšený požadavek na vodu má zejména při klíčení a pak v době kvetení a nalévání semen.

Setí: do dobře připravené půdy, podle teploty obvykle ve třetí dekádě dubna, do hloubky 3–5 cm. Množství osiva v kg/ha je odvislé od HTS a obvykle je uvedeno ve výsevních jednotkách na obalech při jeho dodání. Je vhodné očkování osiva (inokulace), zejména na polích, kde sója nebyla pěstována. Hnojení dusíkem je závislé na předplodině a stavu zásobenosti v půdě, lze použít startovací dávku před setím, případně při zjištěné nižší nodulaci na kořenech v průběhu vegetace. Ošetřování porostů během vegetace je ve srovnání s jinými luskovinami i druhy rostlin výrazně méně náročné, což má pozitivní vliv i na čerpání nákladů.

Tak jako u hrachu odkazujeme na vydanou literaturu APZL: publikace Luskoviny, pěstování a užití (Kurent 2009), Metodika pěstování sóji luštinaté (2011), Pěstitelský manuál Sója luštinatá (APZL, ZIA; 2012), Metodiky ochrany rostlin, Manuály v časopisech, např. Agromanuál atd.

VYSVĚTLIVKY

Aktivita trypsin inhibitoru – přítomnost trypsin inhibitoru a jeho aktivita snižují využitelnost vysokého obsahu bílkovin v luskovinách, a tím omezují jejich použití ve výživě, především pak v krmivech pro monogastry. Uvádí se v jednotkách TIU.mg-1, definovaných jako pokles absorbance A410 za 10 min o 0,01 na 1 mg stanovované hmoty. Aktivita trypsin inhibitoru je ovlivněna odrůdou, lokalitou a ročníkem.

Bakteriízy sóje (*Pseudomonas syringae* pv. *glycinea*, *Xanthomonas campestris* pv. *glycines*) – k infekci dochází zejména za vlhkého a teplého počasí. Onemocnění se projevuje výrazně zejména na listech, ale napadeny mohou být také stonky, květy a lusky. Choroba přenosná osivem a posklizňovými zbytky.

Barevná vyrovnanost semene – vyjadřuje procentický podíl semen příslušné barvy. Znak důležitý především pro potravinářský průmysl.

Délka rostlin – je ovlivněna především odrůdou, technologií pěstování a vláhovými podmínkami ročníku. Není pravidlem, že delší odrůdy jsou poléhavější nežli kratší. Odrůdy kratší jsou obvykle náročnější na intenzitu podmínek. U hrachu platí obecně, že odrůdy s kratší lodyhou (např. odrůdy s redukovanou listovou plochou) citlivěji reagují na sušší nebo méně úrodné půdy. Naopak odrůdy s delší lodyhou mohou mít ve vlhčích podmínkách nebo na úrodnějších půdách sklon k vyššímu vegetativnímu růstu a následkem toho silně poléhat a bude obtížnější je sklízet. Budou rovněž náchylnější k chorobám, což nakonec v komplexu všech faktorů sníží jejich výnos.

Hmotnost tisíce zrn – vztahuje se k zrnu o vlhkosti 14 %. Tento znak je specifickou odrůdovou vlastností, ačkoli je do značné míry závislý na růstových podmínkách v daném roce a intenzitě pěstování.

Komplex kořenových chorob hrachu (*Fusarium oxysporum* f.sp. *pisi*, *Fusarium solani* f.sp. *pisi*, *Ascochyta* spp., *Phoma* spp., *Rhizoctonia* spp., *Pythium* spp., *Thielaviopsis basicola*) – vzhledem k výskytu většinou směsných infekcí různých patogenů a podobné škodlivosti je tento znak uváděn pod společným názvem. Škodí především na kořenových cévních svazcích vývojově starších rostlin, které jsou ve většině případů předtím oslabené celkovým utužením půdy, tvorbou půdního škraloupu nebo přílišným zamokřením. Rozvoji patogena napomáhá především vysoká půdní teplota a zvýšená vlhkost. Dochází k redukci výnosů a efektivně může být potlačen pouze zavedením odrůd s geneticky založenou rezistencí. Primární infekce pochází z půdy, houby rodu *Fusarium* jsou přenosné i osivem.

Komplex kořenových chorob lupiny – fusariové vadnutí lupiny (*Fusarium oxysporum* f.sp. *lupini*), fusariová kořenová hniloba lupiny (*Fusarium solani*), hnědá kořenová hniloba lupiny (*Rhizoctonia solani*), černá kořenová hniloba lupiny (*Thielaviopsis basicola*) – vzhledem k výskytu většinou směsných infekcí různých patogenů a podobné škodlivosti je tento znak uváděn pod společným názvem. Napadené rostliny vadnou od spodních listů k vrcholu a postupně odumírají. *Fusarium oxysporum* způsobuje zhnědnutí cévních svazků viditelné na řezu kořene, pokožka kořene je zpravidla bez příznaků. *F. solani* způsobuje nekrózy zejména vnějších částí cévních svazků, kořenového krčku a kořene. *Rhizoctonia solani* a *Thielaviopsis basicola* způsobuje na bázi stonku a kořenech vytvoření tmavohnědých nebo černých skvrn a kořeny následně odumírají. Cévní svazky jsou ve spodní části stonku zpravidla červenohnědé. Zdrojem infekce jsou rostlinné zbytky v půdě.

Obsah dusíkatých látek – množství hrubého proteinu v % absolutní sušiny. Vypočte se na základě zjištěného obsahu dusíku metodou podle Kjeldahla a přepočítávacího faktoru dle druhu plodiny; obecně užívaný faktor je 6,25. V současnosti slouží klasická metoda převážně jako podklad pro tvorbu kalibrační křivky a stanovení obsahu dusíkatých látek pomocí metody NIRS (Near Infra Red Spektroskopy). Obsah dusíkatých látek může být ovlivněn dusíkatým hnojením, teplotními podmínkami pěstování (vyšší obsah v teplejších oblastech) a ročníkem.

Obsah škrobu – množství škrobu v % absolutní sušiny. Pro stanovení se používá metoda NIRS a kalibrační křivka se tvoří na základě analýz reprezentativního množství vzorků metodou podle Ewerse. Mezi obsahem škrobu a dusíkatých látek je negativní korelace, tj. se zvyšováním obsahu dusíkatých látek se obsah škrobu snižuje a naopak.

Obsah tuku – množství tuku v % absolutní sušiny. V současnosti slouží klasická metoda převážně jako podklad pro tvorbu kalibrační křivky a stanovení obsahu tuku pomocí metody NIRS. Je ovlivněn odrůdou, lokalitou a ročníkem.

Odolnost proti poléhání – má vliv na jakost, vzhled semen, osivové hodnoty, snadnost sklizně a sklizňové ztráty. Kromě geneticky podmíněné odolnosti ovlivňuje poléhání množství dusíku v půdě, hustota setí, množství vláhy během vegetace, případně silný výskyt některých chorob.

Odolnost proti praskání lusků (9-1) – je důležitý znak s ohledem na možné ztráty výnosu. Je ovlivněna odrůdou, lokalitou a ročníkem, především pak průběhem počasí v době dozrávání.

Padlí hrachu (*Erysiphe pisi*, *Erysiphe baeumleri*) – napadá veškeré nadzemní části rostliny, které se povlékají charakteristickým moučnatým povlakem. Listy žloutnou a předčasně zasychají. Na odumřelých rostlinných částech se tvoří tmavohnědá až černohnědá kleistothecia sestavená v řídkých skupinkách. Na Vysočině nebo ve vyšších polohách jsou místa, kde padlí škodí každoročně. Nejvyšší výskyt padlí se projevuje za suchého a teplého počasí s večerními rosami a na pozdě založených nebo přehoustlých porostech. V současné době již existují rezistentní odrůdy.

Plíseň hrachu (*Peronospora pisi*) – napadá všechny nadzemní části rostlin, kde způsobuje žlutohnědé, nepravidelné, víceméně hranaté vodnaté skvrny ohraničené nervaturou. Na spodní straně těchto skvrn se objevuje hustý, fialově šedý (méně často světle vínový) porost mycelia a reprodukčních orgánů houby. Napadené rostlinné části odumírají. Způsobuje pokles výnosů především při časném napadení rostlin, vyskytuje se především za vlhkých a chladných povětrnostních podmínek. Patogen přežívá v půdě a na semenech. V současné době není žádná z uvedených odrůd rezistentní, avšak některé jsou středně odolné.

Plíseň sóje (*Peronospora menshurica*) – napadá listy, stonky a lusky sóje v průběhu celé vegetace, zpravidla se však objevuje až od fáze začátku kvetení. Na rostlinách se na listech vytvářejí četné, malé, světle zelené nebo žluté skvrny, o průměru do 10 mm, nepravidelného hranatého tvaru. Skvrny jsou nápadné zejména na horní straně listu. Později hnědnou, mají tmavý střed a chlorotický lem. Za vlhkého počasí se na spodní straně vytváří hustý porost šedých nebo šedofialových sporangioforů. Zdrojem infekce jsou oospory na rostlinných zbytcích a osivo.

Obsah alkaloidů v sušině semene lupiny – alkaloidy jsou jedovaté hořce chutnající látky obsažené v rostlinách lupiny, největší koncentrace je v semenech. Nejdůležitějšími alkaloidy lupiny úzkolisté jsou lupanin, angustifolin a spartein. V semenech původních hořkých odrůd lupiny úzkolisté se obsah alkaloidů běžně pohybuje mezi 2 % až 3 %, ale i 5 %, a jejich konzumace

může vyvolat otravu, která se projevuje poškozením jater, nervového systému, srdce a ledvin. Semena v publikaci uvedených registrovaných odrůd neobsahují hořké alkaloidy, respektive jen stopová množství, bývají proto označovány jako sladké. Semena sladkých odrůd a z nich vyrobené produkty lze považovat za bezpečné jak pro konzumaci lidí, tak i pro krmení přežvýkavců a monogastričních zvířat. Obsah alkaloidů v semeni velmi závisí na odrůdě a pak na klimatických podmínkách, ve vyšlechtěných sladkých odrůdách je většinou mezi 0,001 % až 0,05 %.

Ranost – je vypočtena odečtením doby vegetace (suma dnů od setí do zralosti) od standardní odrůdy. Kladná diference značí, že je odrůda pozdnější a naopak. Rozdíly v ranosti jsou ve velké míře ovlivňovány přírodními podmínkami a jsou obvykle větší ve vyšších polohách. Rozdílná vegetační doba pěstovaných odrůd umožňuje lepší rozdělení doby sklizně. V teplejší části republiky převažuje pěstování ranějších odrůd, pozdní odrůdy při teplejším počasí předčasně ukončují vegetaci a zasychají. Ve středních a ve vyšších chladnějších polohách jsou pozdnější odrůdy obvykle výnosnější.

Kategorie ranosti:

- velmi raná,
- raná,
- poloraná,
- středně raná,
- polopozdní,
- pozdní,
- velmi pozdní.

Výška nasazení prvního lusku (cm) – je důležitý znak pro sklizeň vzhledem k minimalizaci sklizňových ztrát. Je ovlivněna odrůdou, lokalitou a ročníkem.

SEZNAM REGISTROVANÝCH ODRŮD

HRÁCH POLNÍ JARNÍ					
Název	Růstový typ	Registrace	Ochrana práv	Udržovatel	Zástupce v ČR
Abarth	SL	2013	CPG	Limagrain Europe S.A.S.	Limagrain Česká republika, s.r.o.
Astronaute	SL	2014	CPG	RAGT 2n	SAATEN - UNION CZ s.r.o.
Atlas	SL	2010	CPG	SELGEN, a.s.	
Atoll	SL	2022	CPG	SELGEN, a.s.	
Audit	SL	2010	CPG	Limagrain Nederland B.V.	Limagrain Česká republika, s.r.o.
Avantgarde	SL	2011		Limagrain Nederland B.V.	Limagrain Česká republika, s.r.o.
Avatar	SL	2018	CPG	SELGEN, a.s.	
Bohatýr	N	1980		SELGEN, a.s.	
Boxer	SL	2015	CPG	Limagrain Europe S.A.S.	Limagrain Česká republika, s.r.o.
Empire *	SL	2019	P0	SELGEN, a.s.	
Eso	SL	2012	CPG	SELGEN, a.s.	
Fleret	SL	2025		SELGEN, a.s.	
Gambit	SL	2011	P0	SELGEN, a.s.	
Gotik	SL	1999		SELGEN, a.s.	
Iconic	SL	2025	CPG	RAGT 2n	SAATEN - UNION CZ s.r.o.
Impuls	SL	2014	CPG	SELGEN, a.s.	
Kepler	SL	2024	CPA	SELGEN, a.s.	
Kingfisher	SL	2018	CPG	Limagrain Europe S.A.S.	Limagrain Česká republika, s.r.o.
LG Aspen	SL	2018	CPG	Limagrain Europe S.A.S.	Limagrain Česká republika, s.r.o.
LG Corvet	SL	2025	CPG	Limagrain Europe S.A.S.	Limagrain Česká republika, s.r.o.
LG Stallion	SL	2017	CPG	Limagrain Europe S.A.S.	Limagrain Česká republika, s.r.o.
LS Kalina	SL	2023		Laboulet Semences	SEED SERVICE s.r.o.
Lump	SL	2016	CPG	SELGEN, a.s.	

HRÁCH POLNÍ JARNÍ					
Název	Růstový typ	Registrace	Ochrana práv	Udržovatel	Zástupce v ČR
NOS Impact	SL	2025	CPG	Nordic Seed A/S	VP AGRO, spol. s r.o.
Orchestra	SL	2023	CPG	RAGT 2n	SAATEN - UNION CZ s.r.o.
Ostinato	SL	2021	CPG	RAGT 2n	SAATEN - UNION CZ s.r.o.
Prophet	SL	2007	CPG	Limagrain Nederland B.V.	Limagrain Česká republika, s.r.o.
Protecta	N	2021	P0	SELGEN, a.s.	
Protin	SL	2022	CPG	SELGEN, a.s.	
Regent	SL	2024	CPA	SELGEN, a.s.	
Rosario	SL	2021	CPG	SELGEN, a.s.	
Saxon	SL	2019	P0	SELGEN, a.s.	
Slovan	SL	2008	P0	SELGEN, a.s.	
Symbios	SL	2024	CPG	RAGT 2n	RAGT Czech s.r.o.
Trendy	SL	2016	CPG	SELGEN, a.s.	
Velvet	SL	2010	CPG	SELGEN, a.s.	
Zekon	SL	1999		SELGEN, a.s.	

* pouze pro vývoz mimo EU

SÓJA				
Název	Registrace	Ochrana práv	Udržovatel	Zástupce v ČR
Abaca	2022	CPG	Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	SELGEN, a.s.
Acassa	2025	CPG	Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.
Adelfia	2024	CPG	Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.
Albiensis	2018		Semences Prograin Inc.	Prograin ZIA, s.r.o.
Alivesta	2023	CPG	Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.
Ambella	2019	CPG	Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.
Amiata	2025	CPG	Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	SELGEN, a.s.
Ancagua	2024	CPG	Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.
Apollina	2023	CPG	Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.
Apulia	2025		Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	
Atalana	2025	CPA	Ackermann Saatzucht GmbH & Co. KG	SAATEN - UNION CZ s.r.o.
Aurelina	2020	CPG	Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.
Bettina	2018	CPG	Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.
Brunensis	2010		Semences Prograin Inc.	Prograin ZIA, s.r.o.
ES Collector	2022	CPG	Lidea France SAS	
Hana	2020	CPG	Semences Prograin Inc.	Prograin ZIA, s.r.o.
Kofu	2015		Semences Prograin Inc.	Prograin ZIA, s.r.o.
Korus	2012		Prograin ZIA, s.r.o.	
Liska	2022	CPG	Semences Prograin Inc.	Prograin ZIA, s.r.o.
Marquise	2022	CPG	Delley Semences et Plantes SA	SELGEN, a.s.
Marzena	2020	CPG	Semences Prograin Inc.	Prograin ZIA, s.r.o.
Mayrika	2018		Prograin ZIA, s.r.o.	
Moravians	2008		Prograin ZIA, s.r.o.	
Naya	2010		Semences Prograin Inc.	Prograin ZIA, s.r.o.
Pripyat	2022		MAYLINE INVESTMENT CORPORATION LIMITED, s.r.o.	
Royka	2013	PO	Prograin ZIA, s.r.o.	
Sahara	2025	CPG	RAGT 2n	SAATEN - UNION CZ s.r.o.

SÓJA				
Název	Registrace	Ochrana práv	Udržovatel	Zástupce v ČR
Silesia	2009		Prograin ZIA, s.r.o.	
Sully	2022	CPG	PZO-Pflanzenzucht Oberlumpurg	SAATEN - UNION CZ s.r.o.
Sussex	2024	CPG	PZO-Pflanzenzucht Oberlumpurg	SAATEN - UNION CZ s.r.o.
Tenebris	2023		Ing. Vít Procházka	
Tertia	2018		Semences Prograin Inc.	Prograin ZIA, s.r.o.
Toutatis	2016		Delley Semences et Plantes SA	RWA Czechia s.r.o.

↗ ADRESÁŘ FIREM

Firma	Ulice	Město	PSČ	Stát	Telefon	E-mail
Ing. Vít Procházka	náměstí Národního odboje 50	Kutná Hora 1	284 01	CZ	604 607 334	vit.prochazka@email.cz
KLEE AGRO s.r.o.	Jakoubka ze Stříbra 781/44	Olomouc-Nové Sady	779 00	CZ	773 901 800	klee.agro@centrum.cz
Lidea France SAS	Avenue Gaston Phoebus	Lescar	642 30	FR	603 584 454	info.cz@lidea-seeds.com
Limagrain Česká republika, s.r.o.	Lednická 1533	Praha 9 - Kyje	198 00	CZ	212 244 339	info@limagrain-cereals.cz
MAYLINE INVESTMENT CORPORATION LIMITED, s.r.o.	Bilkova 855/19	Praha - Staré Město	110 00	CZ	777 078 075	maylineinv@seznam.cz
OSEVA PRO s.r.o.	Jankovcova 938/18a	Praha 7	170 00	CZ	605 700 578	oseva@oseva.cz
Prograin ZIA, s.r.o.	Táborská 411/34	Praha 4	140 00	CZ	234 760 192	info@prograin-zia.com
RAGT Czech s.r.o.	Na Kačence 406	Moravský Krumlov	672 01	CZ	515 337 525	dmuller@ragt.fr
RWA Czechia s.r.o.	č.p. 1182	Unhošť	273 51	CZ	734 693 799	info@rwa-sro.cz
SAATBAU ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.	Jiřího Wolkera 3071	Žatec	438 01	CZ	415 211 849	ceska@saatbau.com
SAATEN - UNION CZ s.r.o.	Chaloupky 354	Šarátice	683 52	CZ	541 221 175	pavel.jezek@saaten-union.cz
Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	Saatzuchtstrasse 11	Probstdorf	2301	AT	43-2215-248134	office.probstdorf@saatzucht-donau.at
SEED SERVICE s.r.o.	Jiráskova 382	Vysoké Mýto	566 01	CZ	465 420 203	seedservice@seedservice.cz
SELGEN, a.s.	Jankovcova 18	Praha 7	170 37	CZ	281 091 441	selgen@selgen.cz
VP AGRO, spol. s r.o.	Stehlíkova 977	Praha 6 - Suchbát	165 00	CZ	220 950 094	obchod@vpagro.cz

Poznámky:

Poznámky:

Autor: Ing. František Vytiska

Název: **Seznam doporučených odrůd 2025**
Hrách polní jarní
Sója

Vydavatel: Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno
Národní odrůdový úřad
ředitel: Ing. Tomáš Mezlík
603 00 Brno, Hroznová 2
Tel.: 543 548 111
E-mail: nou@ukzuz.gov.cz
<http://www.ukzuz.gov.cz>
1. vydání, Brno 2025

Sazba: Oddělení komunikace a zahraniční spolupráce
ÚKZÚZ Brno

Tisk: Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

Náklad: 600 výtisků

Neprodejné

ISBN 978-80-7401-250-1

Prograin Zia

sója

Spolehlivá osiva
Ověřené odrůdy
Konvenční i bio

& lupina

Prograin Zia, s.r.o., Táborská 411/34, 140 00 Praha 4
tel.: +420 234 760 192, e-mail: info@prograin-zia.com, www.prograin-zia.com

Výzkumná činnost

- výzkum genetických zdrojů luskovin a lnu
- výzkum geneticko-šlechtitelských metod a biotechnologií luskovin, lnu, ozimé řepky a kmínu
- genetická transformace hrachu a lnu
- výzkum pěstitelských technologií luskovin, kmínu, konopí a lnu
- integrovaná ochrana luskovin, lnu a dalších plodin

Služby

- semenářství luskovin, lnu a kmínu
- stanovení biologické hodnoty osiva
- výroba a distribuce osiv lnu, řepky, konopí setého a kmínu
- zkoušení odrůd
- chemické, biochemické a molekulární analýzy rostlinného materiálu a půdních vzorků
- tírenské zpracování stonku lnu
- pokusy GEP pro registraci přípravků na ochranu rostlin
- optické čištění osiv menších partií

Akreditace

- ČSN EN ISO 9001:2015
- Výzkum a vývoj nových odrůd a technologií v rostlinné výrobě
- GEP – testování pesticidů a dalších přípravků na ochranu rostlin

ODRŮDY HRACHŮ A PELUŠEK NA SEMENO A NA PÍCI

